

הלכות שפת סימן שנה

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק יח]

וְלַדְעָה זֶה, אֶפְלוּ בְּמִקְוֵה מְשֻׁלָּה לְבִיתוֹ, כֹּל שְׁלֵא פֶתַח וּלְכִסּוֹף הַקֶּף לֹא מִתְּנֵי. וְהִסְכִּימוּ הַתְּחִיבִים לְהַלְכָה כְּדָעָה זֶה.

9) ואם יש בקרפף שומריה [מקום דירה לשומר], בהגהות אשר"י (עירובין פ"ב ס"ו ב, שהוא מקור דברי הרמ"א) הביא שהוא נחשב כמוקף לדירה. וכתב האליה וטא (ס"ק ב), שמסתמית דברי הרמ"א משמע שלדעת המתירים יש להתיר גם אם אין שם שומריה, ולדעת האוסרים אסור גם אם יש שם שומריה. מאידך, דעת המג"א (ס"ק ד) שאם יש בקרפף שומריה, לכל הדעות נחשב הוא מוקף לדירה, וכן פסק השו"ע הרב (ס"ו). וכן הבית מאיר (כאן) פסק בן לדינא מטעם אחר, ע"ש. והא"ר (ס"ק ו) והג"ר"א דחו את דברי המג"א, וכן דעת הבי"ח והב"י. ולהלכה כתב הביה"ל לקמן (סי' שסב ס"א ד"ה כד) שיש לצדד שמקום הששומר דר בו יום ולילה נחשב מוקף לדירה [נהיינו באופן שהוקף לבסוף, כמבואר בפמ"ג א"א ס"ק ד].

[ביה"ל ד"ה לדירה]

וְלַעֲנֵן יִבְדָּא דִּירָה, עֵין שְׁס"ם.

10) בשו"ת נודע ביהודה (שם) דן לענין גן החיות אם הוא נחשב מוקף לדירה, וכתב שהוא גרוע מסתם מקום שנמצאות שם בהמות, ואינו נחשב מוקף לדירה גם אם הוקף מתחילתו לדירה ויש שם דירה קבועה לשומר. וטעם הדבר, משום שאין דרך אנשים לדור במקום גדודי חיות, וגם אם יש לו שם דירה בטלה דירתו, וקל וחומר הוא מורעים שמבטלים דירת אדם, כדלהלן בשרע"ט. ואולם גן חיות המצוי היום מיועד לטיול בני אדם, ויתכן שאין דינו כקרפף.

[משנ"ב ס"ק טז]

דְּלֶשֶׁם תְּשַׁמֵּשׁ דִּירָה הַקִּיפּוּא.

11) ורחובות שלנו כשהם מוקפים במחיצות כדון, כתב החו"א (א"ח ס"י פט ס"ק ז) שהם נחשבים מוקפים לדירה כדון פתח ולבסוף הוקף, כיון שהבתים ההצרות פתוחים לתוכם.

ודוקא רחובות או שטחים המשמשים את דיירי הבתים, אבל מקומות פנויים הנמצאים בתוך העיר שאין דרך בני העיר להשתמש שם, כתב שם (ד"ה ואם) שיש להם דין קרפף, ואם הם גדולים יותר מבית סאתים ואינם מוקפים במחיצה לעצמם, הריהם אוסרים את כל העיר. אלא שכתב שאין אנו נוהרים בזה, ואולי יש לומר שכיון שהם פרוצים לגמרי אל העיר אינם נחשבים למקום בפני עצמו, והריהם בטלים אל העיר, וסיים בצ"ע.

ואם הם מוקפים מחיצות לעצמם ויש במחיצות פירצה שהיא יותר מעשר אמות, הריהם אוסרים ואוסרים את כל העיר, משום שבאופן זה הם נחשבים למקום בפני עצמו ולא למקום אחד עם העיר, וכיון שהעיר פרוצה אליהם הריהם אוסרים אותה כדון פרוץ למקום האסור.

ולענין שטחים שסביבות העיר, כתב החו"א (א"ח ס"י קנו בהשמטות לס"י שנה) שאף אם הם בתוך מחיצות העיר, מ"מ אם אין משתמשים שם כלל דינם כקרפף שלא הוקף לדירה, בין אם הם זרועים ובין אם הם שטח בור, ואם הם גדולים יותר מבית סאתים ואינם מוקפים במחיצה לעצמם, הריהם אוסרים את העיר. אמנם אם הם סמוכים לעיר והדרך היא ללכת בתוכם, יתכן שהם נחשבים כחצר, ובשטחים גדולים רדאי שאי אפשר להקל.

[משנ"ב ס"א]

אֶפְשָׁר שְׁלֵשׁ לְהַקְלֵהוּ.

12) דעת החו"א (א"ח ס"י פט ס"ק ו), שיש לחלק בין חצר שעיקרה נעשית כדי לשמש את הבית, ולכן גם אם הוקף על מנת לפתוח פתח לשם או לבנות בית לאחר מכן נחשבת מוקפת לדירה [נצייד שהחצר נחשבת מוקפת לדירה אפילו קודם שבנה את הבית או פתח פתח

מביתו לשם, ונמצא שבפרט זה מיקל החו"א יותר מהמשנ"ב, שלדעת המשנ"ב גם אם מועיל מזה שבדעתו לפתוח לשם פתח מהבית, אין זה אלא אחר שיפתח, כמבואר בשע"צ (סוף ס"ק כא), ולדעת החו"א מועיל הדבר בחצר גם קודם שפתח, לבין קרפף כגון ארז שהוא תשמיש שאין הבית צריך לו, שמה שהוא נחשב מוקף לדירה הוא רק מחמת שהבית פתוח לו, שאם כשהוקף עדיין לא היה בית פתוח לשם, אינו נחשב מוקף לדירה גם אם היה בדעתו לפתוח פתח לשם או לבנות שם בית.

ובהערות לטפר שונה הלכות (לסי' שנה ס"ט) כתב, שנראה שגם המשנ"ב התיר רק כשהוקף לתשמיש חצר, שהרי פסק השו"ע לקמן (סי' תא ס"א) שסתם עיירות נחשבות מוקפות לדירה כיון שהדרך היא לבנות מתחילה את הבתים ולאחר מכן מקיפים סביב להם, ומשמע שאם הקיפו על מנת לבנות אחר כך אינו נחשב מוקף לדירה, וסותר למה שכתב המשנ"ב כאן. וכתב שצריך לחלק, שכאן התיר רק כשמשתמש במקום המוקף לצורך תשמיש חצר, ושם מדובר באופן שאין משתמשים במקום המוקף תשמיש חצר [וכן משמע מלשונן כאן, שכתב 'שהקרפף הזה יהא כמו חצר', ושיוכל להשתמש בהיקף לצרכי הבית]. ותמה שם למה נחלק החו"א על המשנ"ב.

ומדברי החו"א מבואר שיש ג' צדדים בענין חצר שהוקפה על דעת שיפתח לשם בית: א. שאפילו אם בתחילה לא היה בדעתו לפתוח לשם בית מועיל (א"ח ס"י פט ס"ק כו). ב. שרק אם פתח ולבסוף הוקף [כן דקדק בשו"ת הלכות (סי' מדברי החו"א)]. ג. שצריך שיהיה בדעתו בשעת ההיקף שהמקום ישמש לחצר של בית שיפתח לשם ואז נחשב כבר בתחילה רשות היחיד (חו"א שם).

עוד כתב החו"א (שם), שכל זה רק לענין חצרות שהיו בומן חכמים שהיו משתמשים שם שימושי בית, אבל חצרות ורחובות שלנו [שאין להם מעלת חצר שיש בה שימוש של דירה מצד עצמה ולא רק מחמת שהיא נטפלת לבית שבצידה] דינם כקרפף, שאין ניתרים אלא אם כן פתח ולבסוף הוקף.

[משנ"ב שם]

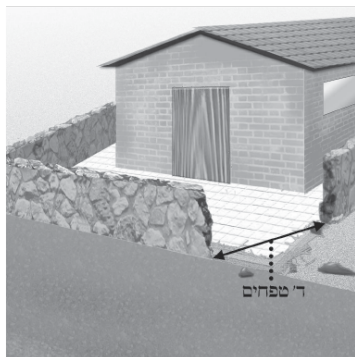
שְׁהָרִי הַקִּיפּוּ אוֹתוֹ לְשֵׁם דִּירָה.

13) ושטחי בניה שאין הולכים בהם, הורה הגר"ג קרליץ (רבעון קרית ספר גליון טו עמ' עט) שאם הם בסמיכות לבתי העיר המיושבים כבר הם עתידים להיות חלק מהעיר, וגם הותחל כבר בהכנת בנייתם, אין דינם כקרפף, ואין צריך לגדרם כדי שלא יאסרו את הטלטול בעיר.

[משנ"ב ס"ק נג]

דְּכִינּוּ דְּנִפְרָץ כְּלָקָף נִתְבַּשְׁלוּ קַל הַמְּחִיצוֹת.

14) אופן נוסף שאפשר לתקן את החצר ולעשותה מוקפת לדירה, כתב

החו"א (א"ח ס"י פח ס"ק לד) שיכול לפרוץ בקרן זווית של הגדר פירצה רחבה ד' טפחים כזה, כמבואר בשרע"ט לקמן (סי' שסא ס"ב ומשנ"ב שם ס"ק י). שבאופן זה אסור לטלטל במקום המוקף, ויחזור ויסתום פירצה זו לשם דירה [וסיים שם שלא עיין בזה כעת].

הלכות שבת סימן שנה

ריא באר הגולה

ר שם קשם שמואל
ז שם רבנו יחזקאל
ח שם רבנו אבי
בצניא וקפשא

לדינה, זה שבנה בו (ה) בית-דינה, *או שפסח לו פסח *מביתו (ט) *ואחר-כך הקיפו. (כ) *ואם היה מקף שלא לשם דינה ורוצה להקיפו לדינה, אינו צריך לפרץ בלו, אלא (כא) *פרץ בו פרצה (כב) ביותר מעשרה⁽⁸⁾ (כג) ונמצא בית פתוח בו בלא הקף, (כד) ונתחור ויגדר (כה) הפרצה בלא (כו) *או אמה היתרה על עשר אמות והעשר אמות פסח הן, וזהו הוא פתוח ולבסוף הקף. *ואם פרץ אמה וגדרה וחסר ופרץ אמה אצל מה שגדר וחסר ועשה בן (כו) עד שהשלימו לעשרה, (כח) מתר: הגה *ואם קשה עליו

באר היטב

סכות שומרים שדך שם ביום ובלילה או בית-דינה אעפ"י שאין דר שם בבדיעות, הג"מ. ועמ"א: (ה) בית-דינה. קדם שהקף, עמ"א:

באור הלכה

ולקחרא פאן, כמו שפרש רש"י במתניתין, דחך גדול לומר דהוא דיה קבוע ליום ולילה לשומר, אכן לשיטה זו ויתא הכל. אחר-כך קצאמי לב על נדע ביהודה, מהקדור תנא באר-חיים סימן מז, שהביא דעת הגאון בעל אור חדש שעצור גם-כן דירות בקמה עצמה גם-כן מקרי דיה לענין יתר מבית סאמים, ובעל נודע ביהודה שקול וטרי בדבריו ונעיר גם-כן מה שכתבנו בזה לפי שיטת רבנו יחזקאל, וגם כתב דלא מצא בשום פוסק שזכר דהקטר דיר וסתר הוא משום שהרוצה דר שם, עין שם. ועל-כ"ל פנים בעקר הדיון גם הונדע ביהודה לא השיג עליו בקריא, רק שפקע על ראייתו ולענין עבדא רידה, עין שם¹⁰, וצריך עיון למעשה: * או שפסח לו פסח. עין בפרי-מגדים שמשפסך לומר דאפשר דהוא הדיו חלון. ובקאמ, אף דבאלהי רבה ובעלת-שבת כפי מה שהביאו ממביט משמע דהוא הדיו חלונות, מכל מקום זהו דבר חדש, ובכ"ש לא נזכר רק פסח. ויש לומר דדוקא פסח, ומשום דמקרא מלתא שחשב להשתמש במקום שלפני המגדים חלונות שפסח לאור עשויות, וגם אי אפשר להשתמש דרך החלונות בקבע. לא מקרי על-ידי זה הקף לשם דינה, ושפיר עבדו הפרי-מגדים דנשאר בזה בקרן עיון. ומכל מקום אף אם נימא דמהני, דוקא בשמשמש על-כ"ל פנים דרך אופן חלונות לקרפ, אבל אם אינם עשויין רק להביט על-ידין לקרפ בודאי לא מהני: * מביתו. אם נפקל מחיצה חמוצתה של הבית ונשאר מחיצה נשפיתתה אינו מועיל, דלא נעשית לכריא אלא לגנאי¹⁶ [מ"א]: * ואחר-כך הקיפו. אבל אם הקיפו ואחר-כך פסח לו פסח מביתו, לא מהני. ואם מתחלה הקיפו והקפרי מג' ורחויתו וקברת רביעית העמיד בית ופסח בו פסח, מצדו בפרי-מגדים דמהני, ותשע, דכיון שקדם שנקעמד שם מחיצת הבית היה רוחו ורחו פרוץ יותר מעשרה¹⁷, ומילאי לא נחשב הקיפו לכלום, ונמצא עמה כשפסח רוחו זה ככתל הבית נחשב עמה הקף לדינה: * ואם קשה לו לפרץ הכתל. הג"ר כבארו חולק על עקר התקנה זו דתרומת-הדשן, ומקורו הוא מהא דש"ס סעף ב דמל חמשה ומחיצה חמשה מצטרפין, וכן הוא בש"ס ערובין צ"ג אהד חמשה ומחיצה חמשה מצטרפין. ולא אמרינן דכיון דהתל הוא פתוח מעשרה נחשב כשאר שטח התקנה והכל דיוסיים שם ולא שיהך לקרפו עם המחיצה שעל גבה, ועל-כך דלא אמרינן פן, ותשע, וכל פל שהוא למעלה משלושה פסחים לא אמרינן עלה ארצא סמיכתא ואינו מקום מדרס לרגלי בני-אדם, ועל פן אדרבה, כשמשעורף עליו יודו מחיצתו מצטרפין גם הוא להשלים לעשרה, ואם פן הכי נמי בגדול דידן, כששופר עקר סביבות הכתל פסחות מעשרה פסחים לא קמעט לכלל ולא אמרינן דמקום מדרס הוא לבני-אדם ויבוקעית התקנה דמי. דכיון שהעקר גבוה משלושה פסחים לא נימא תשמישה שם ולא מבטלה לכלל, אלא דמי כמו שהתל נעשה ונתרחב במקום זהו. ואפשר

משנה ברורה

מהני. והסקימו האחרונים להלכה (יט) פרעה ז"ל: **ב (יט) ואחר-כך הקיפו.** קאי (כ) גם אבנה בו בית דרישא, וכלומר, דכיון שבנה בית באותו מקום ואחר-כך הקיפו לאותו מקום ונמצא הבית באמצעייתא, ובין שבנה בית אצל אותו מקום ופתח לו פסח ואחר-כך הקיפו, דבכל זה נחשב מקף לשם דינה, ולשם תשמיש דינה הקיפו¹¹, אבל היכא דהקיפו מתחלה ואחר-כך בנה בו בית, או אפילו בנה מתחלה ואחר-כך הקיפו אחריו הבית אלא דלא היה פסח בבית לצאת משם למקום הפקף, מקרי הקיפו שלא לשם דינה, דמחכא דלא עשאו לתשמיש תדיר לבית. ודע, דאם (כ) חשב בפרוש בשעה שהקיפו למקום הגה שבינה בו בית אחר-כך והקפרי הגה יהא כמו חצר, או כשבית בנה מתחלה ואחר-כך הקיפו בסוף הבית ונחשב בשעת ההקף שיקפח אחר-כך פסח בבית לאותו צד כדי שיכול להשתמש בהקף לצרכי הבית, אפשר שיש להקל¹² ולומר דמקרי מקף לדינה, שהרי הקיפו אותו לשם דינה¹³: **(כ) ואם היה מקף וכ"ו.** ורוצה להקיפו לשם דינה, קף צריך לומר, וכן הוא במקבר שבעלת-שבת וכן הוא בטור; והפננה, שרוצה להשתמש עמה בהקף הגה בקביעות, אלא שאינו מועיל, דבעינן שיהיה המחיצות עשויות לשם זה: **(כא) ירץ בו.** ואינו (כ) צריך לפרץ כל גבה הכתל עד למטה, אלא כל שלא נשאר בגובה עשרה פסחים סגי, דהפסחות מעשרה פסחים בגובה לא מקרי מחיצה: **(כב) ביותר מעשרה.** ואם היה מכבר (כג) פרוץ עשרה, דיי דירץ מעט יותר וסגי: **(כג) ונמצא בית פתוח.** דכיון דנפרץ כל-כך נתבטלו כל המחיצות¹⁴, (כד) ואפילו זה שהוא עומד ענין הרי הוא כאלו נסתר: **(כד) ונתחור ויגדר.** לשם פגנת דינה: **(כה) הפרצה בלא.** והוא הדיו (כ) אם עושה צורת-הפתח, דשוב אינו פרצה: **(כו) או אמה היתרה.** ואם פרץ אמה רק מעט, (כז) צריך לגדר אותו מעט וסגי: **(כז) עד שהשלים מעשרה (ח) ליתור.** קף צריך לומר: **(כח) מתר.** ולא אמרינן (כח) כיון דלא פרץ עשרה בבת אחת ולא גדר בבת-אחת לא הני הקף לשם דינה, אלא כיון דהשתא מיתא הוי החודש של הקף ביותר מעשר, חשיב הקף

הנה לומר, דלתרומת-הדשן מניי המגרא דוקא היכא דהגדרו אינו יוצא מחוץ למחיצה, אצל גם זה אינו, דהא נקמא לן בשבת דף ק, פל המתקלט עשרה פסחים מתוך ארבע אמות חשיב מחיצה גמורה, ויגדורו דידן, דמקדע הקרפ עד

שער הציור

(ט) בית-יוסף וב"ח ואלה רבה, וכן נוטה דעת הג"ר א' וכן פסקו בשלחן ערוך הג"ר ובית-מאיר, וכן מבאר ברש"י א' ובר"טב"א ל' דכ"ר פשוט. ובקאמ עקר דברי הגהות אשר"י מהוהים, שהוציא פן מדברי אור נרוע, ובאור נרוע אין שום משמעות לזה, אלא שהעיקר בדברי רבי יהודה פן כבא פרוש רש"י ומה לא מוכח קלל, כמו שאנו מוכח דרש"י סבירא לה סבא זו לפסק הלכה, ואדרבה, האור נרוע בעצמו העיקר דינא ורובתה פרוש כפרש רש"י שם, אלא דלא שני לה; ומלבד זה, הלא מוכח מבאר ד"ה, הלא מוכח שנופרצה לחצר, אלא דאן בקרפ שבתוך הקר, וכן מוכח במב"ס פ"ק טז דין י, ועל-כ"ן בודאי שיהא זאת דחיה: היא: (ז) אחרונים: **(כא)** אף דבפרי-מגדים והג"ר לא משמע פן, ובדבריהם משמע מהדושי הרש"י בשלח פ"ק ב במעשה דאבונקא, מכל מקום צדדנו בזה להקל, מאחר דמשמעת הרמב"ם משמע דההקף לכנת דיה חזיר גסין מהני, ומשמע לדידה כיון דגודר או מתקן בגדר בכנה שפעמה יתא עליו שם דינה ויהא מטר לטלטל בה סגי, דשכיני לא מחזי ככרמליית, ואף דהרב המגיד פליג עליו, מכל מקום פשוטית הש"ס ופרוש רבנו חננאל והר"י והאשכול ורי"א משמע ורי"א מלך דלא בעינן כל פני תנאי הפוקדים המתחבר, וכמו שהעיר בזה בעל ת"ח ויבמעשה-דקמ, עין שם, ואף אם נקט דלא בהרמב"ם, מכל מקום בגדול דידן נראה דגם הרב המגיד מצדד להקל כיון שחשב בפרוש לשם תשמיש, ומאי אכפת לן, דאפשר דשוב היה לו יותר להתחיל מתצר ואחר-כך לבנות בית, וכן מוכח שם מלשון הרב המגיד בעצמו להעמק שם, וגם נזכר לצדד לזה דעת הרמ"א שפקל בסמוך לבית בלא פסח כלל וכל-ישפן כשפסח אחר-כך, וכן נוטה דעת העלת-שבת, עין שם, וכן הוא דעת ת"ח: **(כב)** רמב"ם לפי פרוש מהאמר-קדכי. ועין שם עוד פרוש: **(כג)** אחרונים: **(כד)** פוסקים: **(כה)** אחרונים: **(כז)** פוסקים: **(כח)** אחרונים ובקאמ פוסקים: **(ט)** שכתבא ופוסקים: **(כ)** רש"י: **(כז)** ובתוספת-שבת דחך בזה אחרונים ובקאמ פוסקים: **(כח)** רש"י:

(א) היינו עשר אמות (אף שכתוב 'עשרה' לשון זכר).

מילואים הלכות שֶׁפֶת סִימָן שְׁנַי שָׁנָה המשך מעמוד הקודם

[ביה"ל שם]

דמושיט לא הניי כי אם על-ידי שנים, קצין שהיה במשקן¹³.

13 והחזו"א (או"ח סי' סב ס"ק יט אות ה) כתב שהרמב"ם השמיט תנאי זה, ונראה שטעמו כיון שלא הוזכר תנאי זה בבבלי, משמע שהבבלי חולק על הירושלמי, וטובר שאפילו באדם אחד חייב.

[ביה"ל ד"ה אלא]

ואם הבור והסלון עומדים בדיוקא אצחתי¹².

12 כזה ו

הלכות שֶׁפֶת סִימָן שְׁנַי שָׁנָה המשך מעמוד רח

שתהיה דעתו להניחם כן לימים רבים (כמבואר בדבריו שם סי' פט ס"ק ד, וסי' קד ס"ק א). וכל זה לדעת הרשב"א שפסק המשגיב להלן (ס"ק י) כדעתו, אבל החזו"א (שם סי' קד ס"ק ג) החמיר כדעת הראב"ד שעצם החריץ מחשיב את המקום לכרמלית, ולפי זה אין צריך כלל שיהיו שם מים.

אם המים נכנסים לחצר רק לשעה אחת דינם ככרמלית. ובטעם הדבר כתב, שכאן הטעם שהמים נחשבים לכרמלית הוא משום שהם נדונים כרשות חלוקה מהחצר, ואין מחיצות החצר מועילות להם להתייר, ואם כן אפילו נכנסו שעה אחת אסור למלאות מהם. ואין הטעם משום שהמים מבטלים ממקומם שם דירה, שאם כן צריך

הלכות שֶׁפֶת סִימָן שְׁנַי שָׁנָה המשך מעמוד ריא

וכשבנה את הבית בנה תחילה את הכותל המשמש כרוח הרביעית של הקרפף ועשה בו פתח לקרפף, ורק אחר כך בנה את שאר ג' כותלי הבית, כשהפיל את הכותל שבין הבית לקרפף נתבטל ההיקף הקרפף נאסר, כיון שכותל זה עשה את הקרפף מוקף לדירה ועכשיו אינו, וג' כותלי הבית שסותמים עכשיו את הקרפף אינם נחשבים מוקפים לדירה, כיון שלא עשה בהם מעשה אלא סילק את הכותל המפריד בינם לבין הקרפף.

ג. אם אחר שבנה את שלושת כותלי הקרפף בנה את ג' כותלי הבית שאינם סמוכים לקרפף, ואחר כך בנה את הכותל הרביעי שבין הבית לקרפף, נחשב הקרפף מוקף לדירה גם אחר שנפל כותל זה, כיון שהקרפף הותר על ידי ג' כותלי הבית קודם שהעמיד כותל זה בין הבית לקרפף, שבשעה שהעמידם הם סתמו את פרכת הקרפף ברוח הרביעית, ונחשב על ידי זה כפתח ולבסוף הוקף, כיון שלבית הדירה יש כניסה ויציאה לקרפף.

[ביה"ל ד"ה ואחר כך הקיפו]

דכיון שקדם שהעמיד שם מחיצת הבית הנה רוח זה פרוץ יותר מעשנה¹⁷.

17 מלשונו משמע שהרוח הרביעית פרוצה לגמרי. וכתב החזו"א (או"ח סי' פט ס"ק יח) שבאופן זה גם אם אורך הפירצה הוא פחות מעשר אמות מותר, כיון שקודם שבנה את כותל הבית אסור לטלטל בקרפף (כמבואר בשו"ע לקמן סי' שסג ס"ב), ורק על ידי שבנה את הכותל מותר לטלטל בו. ומה שהזכיר הביה"ל 'יותר מעשרה', מדובר באופן שהרוח הרביעית גזורה בחלקה, שאז רק אם הפירצה גדולה מעשר אמות נחשב מוקף לדירה על ידי שבנה את כותל הבית.

ואם יש תחת צורת הפתח באופן שהוא מבטל מצורת הפתח כשרותה, הסיור את התל לאחר שפתח בית דירה לקרפף, הסתפק הגר"ד לנדו (גליון משגיב) האם נחשב 'פתח ולבסוף הוקף', או שכיון שלא חידש מחיצות חדשות אלא הסיור דבר הפוסלם אינו מועיל. וכן הסתפק בהסיר מצורת הפתח בליטות בכדי שלא יהיה 'פתחי שמאי', האם דבר זה מועיל להחשיב את הקרפף ל'פתח ולבסוף הוקף'.

[ביה"ל ד"ה אן]

דמקנא מלחא שחשב להשתמש במקום שלפני הפתח¹⁶.

15 ואם מפסיקה בין הבית למקום המוקף גינה או כרמלית [שארן מחיצותיה עשירות כד"ל], כתב החזו"א (או"ח סי' פח ס"ק יז) שאין זה נחשב שבית פתח לתוכו, כיון שהרי פתח דירה למקום המוקף מועיל משום שהמקום נעשה על ידי כך מוקף לדירה. ואם מפסיקה ביניהם רשות שאינה שלו, יתכן שלא נחשב שהבית פתח לתוכו גם אם יש לו דרך בשל חבירו.

[ביה"ל ד"ה מביתו]

דלא נעשית לקראי אלא לגנאי¹⁶.

16 מקור הדברים הם מהמג"א (ס"ק ה), והמשגיב להלן (סוף ס"ק קא) הביא את דבריו ביתר ביאור. ודעת החזו"א (או"ח סי' פט ס"ק יד-טו) שיש לחלק בזה בין המקרים כדלהלן:

א. אם מתחילה פתח את ביתו לקרפף ואחר כך הקיפו, נשאר הקרפף בהתיירו אפילו כשנפל הכותל החיצון של הבית, כיון שמשלש רוחות נשארו לקרפף מחיצות שהוקפו לדירה.

ב. אם קודם שבנה את הבית הקיף את הקרפף משלש רוחות,